
Socialdepartementet

Remissyttrande över promemoria Frivillig fördelning och omfördelning av läkemedel (S2025/01745)

Sammanfattning

Region Norrbotten ställer sig övergripande positiv till förslagen som innebär att det blir möjligt att vid bristsituation kunna fördela läkemedel på frivillig basis mellan partihandlare och apotek respektive omfördela mellan olika apotek, såsom öppenvårdsapotek och sjukhusapotek. Regionen anser att det är ett bra verktyg att kunna använda sig av vid allvarliga bristsituationer. Det ökar möjligheten att hantera dessa situationer patientsäkert jämfört med den situation som råder idag, när omfördelning mellan apotek inte är möjlig. Förslaget om omfördelning av läkemedel kan leda till en bättre tillgång till kritiska läkemedel vid bristsituation och minska det administrativa arbetet med licensläkemedel som i dagsläget är ett tids- och resurskrävande arbete.

Förslaget som möjliggör för partihandlare att vid bristsituation frånga krav på leveransskyldighet kan innebära att en region inte får tillgång till läkemedel enligt upphandlingsavtal, då läkemedel behöver fördelas vidare. Av den anledningen föreslår regionen att förslaget kompletteras med att regioner ska avstå viteskrav kopplat till upphandlingsavtalet om de, som en följd av fördelningsprocessen, inte får tillgång till avtalat läkemedel.

Region Norrbotten anser även att omfördelning mellan apotek ska kunna vara möjlig att genomföra även vid en risk för bristsituation och inte enbart när det uppstått konstaterad brist. Gränsen mellan risk för brist och konstaterad brist är flytande och kan snabbt ändras – att utesluta omfördelning mellan apotek vid risk för bristsituation är enligt regionens mening en onödig begränsning som kan försena hanteringen av allvarliga läkemedelsbrister.

Förslaget om omfördelning fokuserar enbart på försörjningsprocessen från partihandlare till apotek och sjukhusapotek, vilket innebär att läkemedel i läkemedelsförråd på vårdavdelningar inte kommer att kunna omfördelas. För att säkerställa så god effekt som möjligt av förslaget avseende omfördelning mellan apotek kan det därför enligt regionens mening vara nödvändigt att utöka förråd vid sjukhusapotek. Det kan i sin tur medföra ökade kostnader i form av personal och lagerutrymmen. Vidare anser regionen att det vid extremt allvarliga bristsituationer bör möjliggöras, eller åtminstone utredas, att begreppet omfördelning även ska innefatta de läkemedel som finns i de verksamhetsnära förråden på sjukhusens vårdavdelningar och mottagningar.

Region Norrbottens synpunkter

6.1 Fördelning av läkemedel – undantag från en partihandlares leveransskyldighet

I förslaget möjliggörs det för partihandlare att fördela läkemedel till apotek i regioner som har risk för brist eller konstaterad brist. I förslaget framgår att partihandlare därmed ska kunna frånga krav på leveransskyldighet. Regionerna har idag upphandlingsavtal på ett stort antal läkemedel och en uppkommen fördelningssituation kan då innebära att en region inte får tillgång till avtalat läkemedel på grund av att det behöver fördelas vidare. Region Norrbotten föreslår att förslaget kompletteras med att regioner ska avstå viteskrav kopplat till upphandlingsavtalet om de, som en följd av fördelningsprocessen, inte får tillgång till avtalat läkemedel.

6.2 Omfördelning av läkemedel – undantag från kravet på partihandelstillstånd

Regionen noterar att förslaget avseende omfördelning endast föreslås gälla vid konstaterad brist, till skillnad från förslaget till fördelning (kap. 6.1) som innefattar både när det uppstått konstaterad brist på läkemedel och när det finns risk för bristsituation. Regionen anser att omfördelning mellan apotek ska kunna vara möjlig att genomföra även vid en risk för bristsituation och inte enbart när det uppstått konstaterad brist. Regionens erfarenheter från de bristsituationer som uppstått genom åren visar att gränsen mellan risk för brist och konstaterad brist är flytande och snabbt kan ändras. Att utesluta omfördelning mellan apotek vid risk för bristsituation är enligt regionens mening en onödig begränsning som kan försena hanteringen av allvarliga läkemedelsbrister. Det kan även uppstå onödiga diskussioner om en situation kan tolkas som konstaterad brist eller risk för brist.

Då förslaget om omfördelning inte inbegriper de läkemedel som finns i läkemedelsförråd på vårdavdelningar kommer inte dessa att kunna omfördelas. Läkemedel i verksamhetsnära förråd ökar nu i omfattning. För att säkerställa så god effekt som möjligt av förslaget avseende omfördelning mellan apotek kan det därför vara nödvändigt att utöka förråd vid sjukhusapotek. Det kan i sin tur medföra ökade kostnader i form av personal och lagerutrymmen.

Förslaget om omfördelning fokuserar enbart på försörjningsprocessen från partihandlare till apotek och sjukhusapotek. Detta är det viktigaste och mest grundläggande verktyget att klara av kommande bristsituationer med fortsatt spårbarhet och garantier att läkemedlen håller god kvalitet. Regionen anser däremot att det vid extremt allvarliga bristsituationer bör möjliggöras, eller åtminstone utredas, att begreppet omfördelning även ska innefatta de läkemedel som expedierats och som finns i de verksamhetsnära förråden på sjukhusens vårdavdelningar och mottagningar.